

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

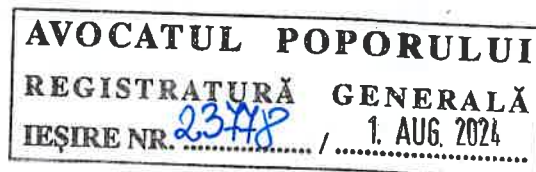
Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Nr. 23778/2024

Domnului Sorin Câmpeanu, Președinte
Consiliul Național al Rectorilor
Rectorat -Bulevardul Mărăști 59
Sector 1, București
office@cnr-romania.ro

Stimate Domnule Președinte,

În data de 29 iulie 2024, instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la **hărțuirea sexuală a tinerilor, ca formă a violenței de gen în mediul academic**, plecând de la informațiile date publicității de **snoop.ro** (grup de jurnaliști de investigație independenți), printr-un **material audio-video în care un reputat profesor și sociolog este acuzat, de foști studenți ai săi, de fapte care ar putea fi circumscrise violenței de gen și care s-ar fi petrecut în mediul academic, cu ocazia activităților didactice desfășurate de profesorul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative-SNSPA**. Materialul a fost imediat preluat de presă *Euronews*¹, *Digi24*², *ProTV*³, *Europa liberă România*⁴.

Din informațiile de presă reiese că **presupusele fapte se petreceau, cu precădere, în timpul stagiilor de practică**, unde profesorul le cerea studentelor sale să se dezbrace în fața lui, le vorbea despre sex și le atingea într-un mod nepotrivit, ajungând în unele cazuri să întrețină relații sexuale. Mai mult decât atât, potrivit mărturiilor, **profesorul le-ar fi indus tinerelor sentimentul că ele sunt vinovate pentru ce se întâmplă, le-ar fi înjosit, le-ar fi**

¹ <https://www.euronews.ro/articole/rectorul-snspace-cere-suspendarea-profesorului-alfred-bulai-dupa-acuzatiile-de-abuz>

² <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/evenimente/profesorul-alfred-bulai-acuzat-de-abuz-sexual-el-le-cere-studentelor-sa-se-dezbrace-si-ar-fi-incercat-sa-le-sarute-reactia-snspace-2876421>

³ <https://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/prima-masura-anuntata-de-snspace-in-cazul-prof-alfred-bulai-acuzat-de-hartuire-sexuala-de-mai-multe-studente.html>

⁴ <https://romania.curopalibcra.org/a/alfred-bulai-snspace-abuzuri-sexuale/33054767.html>

supus unui tratament sexist și discriminator, fapt care a avut un puternic impact asupra sănătății mintale a unora dintre acestea. Investigația jurnalistică Snoop.ro se bazează pe mărturiile a 18 persoane.

Președintele Ligii Studenților din SNSPA atrage atenția - într-un interviu de presă - asupra *metodologiei extrem de limitative a Comisiei de Etică din cadrul SNSPA*, subliniind că aceasta nu permite ca o altă persoană să depună o sesizare în numele victimei hărțuirii sexuale și că sesizarea nu poate face referire la fapte mai vechi de șase luni de la comiterea faptelor, în caz contrar, „sesizarea fiind declarată nulă”.⁵ Din această cauză, multe acte de violență de gen care s-au petrecut de-a lungul anilor nu au ajuns să fie cunoscute și/sau analizate de cei în drept să o facă.

Problematica hărțuirii sexuale în mediul academic a mai fost ridicată în spațiul public de reprezentanți ai societății civile, ai organizațiilor de studenți și/sau jurnaliști care au primit sesizări privind astfel de fapte și le-au documentat.

În 2023, Rise Project dădea publicității⁶, în cadrul Proiectului intitulat „Catedra de abuz” mărturii despre **actele de hărțuire sexuală ale unui cunoscut regizor și profesor derulate aproape două decenii pe scena celei mai importante universități de teatru și film din țară**, UNATC-Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografie. Și în acest caz, autorii trăgeau un semnal de alarmă cu privire la **Codul de Etică**, arătând că, potrivit prevederilor **Codului de Etică al UNATC**, studentii au la dispoziție doar 30 de zile pentru a reclama un abuz, ceea ce, în opinia psihologilor contactați de RISE, ar **contribui la crearea unui climat al tăcerii, complicității și mușamalizării** la nivelul universității.

În același an, împreună cu Asociația ANAIS, Rise Project a lansat un raport de cercetare privind „**Harta hărțuirii sexuale în sistemul de învățământ din România**”⁷, studiul relevând, printre altele, traumele suferite de victimele hărțuirii sexuale, care s-au confruntat cu **anxietate, furie, pierderea încrederii în ceilalți, pierderea interesului privind învățătura, sentimentul de culpă, episoade depresive și chiar gânduri suicidale**.

Tot în 2023, *Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR) și Centrul Filia* s-au adresat mediului academic din România, cerând **să fie implementate măsuri clare de combatere a hărțuirii sexuale și a discriminării de gen în universități și**

⁵<https://investigatoria.ro/2024/07/30/directorul-ligii-studentilor-snspe-george-stroe-orice-sesizare-anonima-este-respinsa-din-start-sesizarea-trebuie-sa-vina-exact-de-la-persoana-in-cauza-si-trebuie-sa-vina-in-maxim-6-luni-de/>

⁶https://www.riseproject.ro/investigations/investigatii/catedra-de-abuz-au-fost-niste-relatii-de-iubire/?fbclid=IwAR0LHSIXu9ii8G7wmq2J_6rbsuBW9aIPtGIZXkjOIVp8DVYlqC2gvjrDZJA

Proiectul „Catedra de abuz” monitorizează hărțuirea și abuzul sexual în școlile, liceele și universitățile din țară.

⁷ <https://www.riseproject.ro/unul-din-doi-elevi-si-studenti-au-trecut-prin-cel-putin-o-forma-de-hartuire-sexuala/>

au subliniat că **aceste forme de violență afectează serios viața victimelor și subminează încrederea în sistemul de învățământ superior din România.**

Și aceste organizații **au criticat lacunele sau prevederile inadecvate ale codurilor de etică**, constatând -în urma analizării a 85 de coduri de etică ale universităților- că doar 38 menționează *hărțuirea sexuală*, dintre acestea numai două oferă o definiție a „*hărțuirii sexuale*”, și **un singur Cod de etică prezintă „pașii” care trebuie urmați de tinerii care se confruntă cu fapte de hărțuire sexuală**, pentru a le sesiza celor în drept să-i apere.

Într-un raport de cercetare anterior, „*Hărțuirea sexuală și discriminarea de gen în spațiul universitar*”⁸, Centrul Filia sublinia că **universitățile trebuie să fie locuri sigure în care demnitatea umană și egalitatea de gen sunt respectate** și formula recomandări menite să contribuie la un mediu academic mai sigur.

Cazuri de hărțuire sexuală sau alte forme de violență de gen în mediul academic sunt periodic dezvăluite în spațiul public⁹, dar ele sfârșesc prin a fi tratate drept cazuri izolate, sunt soluționate cu sancțiuni ușoare și nu sunt luate măsuri apte să stopeze aceste practici și să asigure o protecție reală a tinerilor din universități.

Hărțuirea sexuală este o formă de violență de gen, definită în legislația UE și cea națională¹⁰ ca fiind orice formă de comportament nedorit, verbal, nonverbal sau fizic de natură sexuală, cu scopul sau efectul de a încălca demnitatea unei persoane, în special atunci când creează un mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator.

Legea nr. 199/2023 privind învățământul superior, la punctul 34 al Anexei privind *Lista definițiilor termenilor și expresiilor utilizate în cuprinsul legii*, definește „hărțuirea sexuală” ca fiind: **”pretinderea în mod repetat de favoruri de natură sexuală în cadrul (...)unei relații între personalul din învățământul superior și studenți, dacă prin aceasta victima a fost intimidată sau pusă într-o situație umilitoare.”**

Apreciem că **această definiție din Legea nr. 199/2023 privind învățământul superior trebuie modificată**, termenii pe care i-am subliniat fiind de natură să sprijine mai degrabă autorul unui act de hărțuire sexuală, decât să protejeze victima, punând constatarea faptei și, implicit sancționarea ei, sub condiția repetitivității și a intimidării/umilirii victimei. **În mediul academic, și un singur act al unui profesor care „pretinde favoruri**

⁸ <https://centrulfilia.ro/universitati-licee/raport-cercetare-hartuirea-sexuala-in-universitati/>

⁹ Au fost aduse în spațiul public informații despre fapte care pot fi asimilate violenței de gen privind profesori de la mai multe universități din București și din țară (SNSPA, UNATC, Politehnică, Arhitectură, etc).

¹⁰ În acord cu *Legea nr 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați* – republicată, „d) prin hărțuire sexuală se înțelege situația în care se manifestă un comportament nedorit cu conotație sexuală, exprimat fizic, verbal sau nonverbal, având ca obiect sau ca efect lezarea demnității unei persoane și, în special, crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor”

sexuale” unui student trebuie să primească cea mai gravă sancțiune pe linie administrativă, fiind de la sine înțeles că victima-o tânără/un tânăr- a fost intimidată sau pusă într-o situație umilitoare.

Potrivit prevederilor art 2 alin (1) al *Legii nr. 350/2006 a tinerilor*, „Statul asigură, cu respectarea principiului transparenței, un regim special de protecție și de asistență tinerilor pentru realizarea drepturilor acestora.”

Ministerul Educației dispune de un organism consultativ **Consiliul de Etică și Management Universitar (CEMU)**¹¹, a cărui misiune este chiar **dezvoltarea culturii eticii și integrității în universitățile din România** și care, cu concursul altor actori statali, poate contribui la **abordarea sistemică și unitară a problematicii violenței de gen în mediul academic**. Potrivit art. 3 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de Etică și Management Universitar*, prevăzut în Anexa Ordinului Ministrului Educației Naționale nr. 4783 din 30.08.2017, „**Rolul CEMU este de a determina și sprijini universitățile să elaboreze și să pună în practică, în mod organizat, transparent și eficient, politicile de etică și de integritate universitară**, în conformitate cu prevederile legale din domeniu, în vigoare.”

În considerarea celor de mai sus, a rolului constituțional al instituției Avocatul Poporului și în exercitarea prerogativelor de instituție națională de protecție și promovare a drepturilor omului, față de prevederile **art. 49 din Constituția României privind protecția copiilor și a tinerilor, ale art. 22 privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, în temeiul art. 59 alin(2)**, apreciind că:

- actele specifice violenței de gen și, în special, hărțuirea sexuală în mediul academic trebuie abordate prioritar de autoritățile statului, întrucât acestea nesocotesc drepturile fundamentale ale tinerilor, interferând cu dezvoltarea lor și continuând să aibă impact chiar după absolvirea/abandonarea facultății;

- universitățile trebuie să își adapteze normele codurilor de etică și procedurile interne pentru a preveni, identifica, pentru a contracara și sancționa adecvat hărțuirea sexuală și orice altă formă a violenței de gen și pentru a asista mai eficient victimele;

¹¹ CEMU a fost înființat în temeiul prevederilor art. 125 și 127 din *Legea Educației Naționale nr. 1 cu modificările și completările ulterioare*, misiunea, atribuțiile, organizarea și funcționarea sa fiind reglementate prin *Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 4783 din 30.08.2017 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Etică și Management Universitar*.

- este nevoie de o abordare de tip „toleranță zero”, cu implicarea imediată și coordonată a tuturor părților interesate de combaterea violenței de gen din universități, prin consultare cu studenții, astfel încât să fie identificate mijloace adecvate de intervenție;

- este nevoie de politici publice care să aibă în vedere implementarea Convenției de la Istanbul și să pună accent pe protejarea tinerilor și pe creșterea gradului de conștientizare privind prevalența violenței bazate pe gen în mediul academic;

am considerat oportun să vă semnalăm această problemă, **solicitându-vă** ca, în calitate pe care o dețineți și **față de prevederile art. 25 al Legii nr. 199/2023 privind învățământul superior, potrivit cărora: „În instituțiile de învățământ superior și în toate componentele lor organizatorice sunt interzise activitățile care: a) încalcă normele generale de moralitate ale comunității universitare; c) pot pune în pericol sănătatea și integritatea fizică sau psihică a studenților/elevilor”,**

să dispuneți informarea instituției Avocatul Poporului cu privire la următoarele:

1) dacă ați dispus analizarea, de către membrii Consiliului National al Rectorilor (C.N.R.), a faptelor prezentate în spațiul public ;

2) dacă aveți în vedere formularea unor propuneri privind completarea strategiei de dezvoltare a învățământului superior cu prevederi privind hărțuirea sexuală și alte forme ale violenței de gen și, în acest context, cu ce alte organisme naționale/instituții veți colabora;

3) dacă aveți în vedere și alte propuneri care să fie înaintate către Parlament și/sau Ministerul Educației.

Cu deosebită considerație,

Renate Weber,

Avocatul Poporului

